

S P R E N G E R   I N S T I T U U T
Haagsteeg 6, 6708 PM Wageningen
Tel.: 08370-19013

*(Publikatie uitsluitend met
toestemming van de directeur)*

RAPPORT NO. 2260

H.W. Stork en S.P. Schouten

ONDERZOEK IN EEG-VERBAND NAAR RIJPHEIDS-
CRITERIA VAN GOLDEN DELICIOUS APPELEN

Uitgebracht aan de directeur van het Sprenger Instituut
Project no. 340
(januari 1984)

SAMENVATTING

Met Golden Delicious appels werd, op initiatief van de EEG-werkgroep "Apple Quality" het afgelopen seizoen een tweede proef, een herhaling van onderzoek in 1982, genomen. Centraal hierin stond de relatie tussen uitwendige en inwendige eigenschappen, met de nadruk op het verband tussen kelkholte diameter en de suiker- en zuurgehalten.

De samenhang tussen kelkholte diameter en zuur- en zoetgehalte bleek te zwak voor praktijkdoeleinden.

Deze conclusie wordt versterkt doordat toename in de tijd van de kelkholte diameter niet aantoonbaar bleek.

Het e.e.a. is een bevestiging van de resultaten van voorgaand onderzoek.

SUMMARY

With Golden Delicious apples ripening criteria were tested by participants of the EEC working group "Apple Quality".

This was the second experiment and a replicate of 1982. The main purpose was to find a relation between internal and external parameters, especially between calyx diameter and thiault index.

However, this relation appeared to be too narrow for practical use.

The results of this experiment were in many ways a confirmation of previous research.

INLEIDING

Er bestaat tussen een aantal EEG-landen reeds vrij lang onenigheid hoe (on)rijpheid van appels in het algemeen en over die van Golden Delicious in het bijzonder geoordeeld moet worden. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om de criteria, die bij het oordeel over rijpheid worden gehanteerd.

In de werkgroep "Apple Quality" werd in juni 1982 (Milaan) tussen onderzoekers uit de lidstaten overeengekomen een klein onderzoek uit te voeren. Elk land zou meedoen met Golden Delicious appels van één herkomst. De vruchten zouden via een nauwgezette instructie op 5 momenten rond de normale oogstdatum worden geoogst. De instructie voor het bemonsteren en de verwerking van de gegevens zou door Dr. Streif uit Bavendorf worden verzorgd.

Centraal in dit onderzoekje staat de relatie tussen uitwendige en inwendige eigenschappen. Meer in het bijzonder de relatie tussen de kelkholte diameter en de suiker- en zuurgehalten.

Op de bijeenkomst in Wye (Engeland) in 1983 werden van het onderzoek in 1982 de resultaten besproken. Tevens werd tot een herhaling in 1983 besloten. Het laatste onderzoek is onderwerp van dit rapport.

MATERIAAL EN METHODEN

Het ras Golden Delicious werd mede gekozen daar dit het meest verbreide ras is; het wordt in alle aan deze proef deelnemende landen geteeld. Deze landen zijn: Engeland, Ierland, België, Duitsland, Italië en Nederland.

Op de proeftuin Werkhoven werden van 10 bomen in één rij 2 appels per boom bemonsterd, totaal 20 appels per keer.

Dit gebeurde tussen 28 september en 26 oktober, vijf keer, steeds met een week tussenpoze.

Voor de bemonstering werd van elke boom één appel gemerkt. Bij elke monsternamen werd aan weerszijden van deze appel een vrucht geplukt met dien verstande dat er een appel tussen de gemerkte en de te bemonsteren vrucht moest blijven hangen.

Aan elke appel werden de volgende bepalingen gedaan: kelkholte diameter, grondkleur, gewicht, penetrometerwaarde, appeldiameter, zetmeeltoets, refractie en titreerbaar zuur (voor details omtrent methodieken, zie "Report for the E.E.C. Working Group: "Intensive production methods and the quality of apples").

De gegevens zijn wiskundig en statistisch verwerkt (verslag SISI 431).

RESULTATEN EN BESPREKING

In de bijlage staan de gegevens per boom per vrucht. In tabel 1 staan de gemiddelden per week van de kenmerken met een significante invloed in de tijd.

Tabel 1: Gemiddelden per week*

week	gem. zuurgehalte als % appelzuur	gem. kleur ¹⁾	gem. penetro in kg/cm ²	gem lugol ²⁾	appeldiam. in cm	gewicht in g	kelkdiameter in cm
1	0,622	3,4	8,06	3,2	6,91	145	2,72
2	0,614	3,5	7,93	5,6	7,03	151	2,70
3	0,576	3,7	7,60	6,2	7,09	158	2,70
4	0,586	4,1	7,28	6,8	7,29	168	2,74
5	0,566	4,3	6,98	7,4	7,21	164	2,76

* gemiddelden vóór eenzelfde doorgetrokken streep zijn niet significant verschillend van elkaar (p < 5%)

1) stadia 1 t/m 8 waarbij 1 = donkergroen en

8 = geel (Belgische kleurenkaart)

2) stadia 1 t/m 8 waarbij 1 = maximum aan zetmeel en

8 = geen zetmeel

Evenals vorig jaar zijn vooral kleur, penetrometerwaarde, zetmeeltoets en (althans in 1983) in mindere mate zuur, goede parameters in de tijd. Dit jaar werd ook de appeldiameter bepaald die eveneens een redelijk verloop in de tijd vertoont.

In tabel 2 is de correlatiematrix opgenomen.

Tabel 2: Correlatiematrix

kenmerk	re- fractie	zuur	ge- wicht	kelk- diameter	kleur	penetro	lugol	appel- diameter
Thiault index	0,93	0,74	0,28	0,24	0,44	0,22	-0,33	0,20
refractie		0,44	0,31	0,26	0,59	0,05	-0,18	0,24
zuur			0,10	0,12	-0,01	0,45	-0,48	0,06
gewicht				0,76	0,55	-0,25	-0,01	0,89
kelkdiameter					0,47	-0,11	-0,13	0,75
kleur						-0,13	0,11	0,47
penetro							-0,27	-0,11
lugol								-0,13

Kritieke waarde van de correlatie-coëfficiënt bij $n = 100$ is 0,195 of -0,195 ($p < 5\%$)

Uit de correlatiematrix is af te lezen, dat erg veel kenmerken iets met elkaar hebben te maken. De correlatiecoëfficiënten zijn in de meeste gevallen echter zo laag, dat men slechts mag concluderen dat de meeste kenmerken niet los van elkaar staan.

Enkele uitschieters zijn:

- De samenhang tussen gewicht en kelkdiameter (0,76). Dit is niet onverwacht. De groei in de laatste 5 weken komt uiteraard in beide kenmerken tot uitdrukking.
- In eerder onderzoek* zijn verbanden gevonden tussen lugolwaarde, penetrometerwaarde, zuurgehalte en refractie. Deze zaken hangen vrij logisch samen met wat bekend is voor de rijping bij appels.
- De relatief hoge correlatiecoëfficiënten tussen kleur en gewicht en tussen kleur en kelkdiameter zijn verrassend, maar niet onlogisch. De afwezigheid van verband tussen kleur en zuurgehalte verbaast enigszins.

* SI-rapport no. 2160. A.C.R. van Schaik, S.P. Schouten en G. Schaap. "Toetsing van verschillende rijpheidscriteria op importappelen van het Zuidelijk Halfrond (1980)".
SI-rapport no. 2240. A.C.R. van Schaik en H.W. Stork. "Rijpheidscriteria bij Granny Smith appelen (1983)".

In grote lijnen bevestigt dit onderzoekje de waarnemingen uit 1982. Verschillen kunnen zijn veroorzaakt o.a. doordat de bepalingen nu per vrucht werden uitgevoerd. Verder kan er sprake zijn van jaarinvloed.

Verder is, evenals in 1982, de boominvloed van zeer grote betekenis: voor re-fractie, zuur, kleur, penetrometerwaarde en lugol met een betrouwbaarheid: $p < 1\%$.

De samenhang tussen de kelkdiameter en de Thiaultindex of de kelkdiameter en het zuur- en zoetgehalte (waar het in principe in dit onderzoek om gaat) blijkt te zwak om er in de praktijk iets mee te doen.

Deze conclusie wordt versterkt doordat toename van de kelkholte diameter niet aantoonbaar bleek.

Een totaaloverzicht van het onderzoek in alle lidstaten zal echter duidelijk kunnen maken of in andere landen de conclusie dezelfde is.

Wageningen, 31 januari 1984

SPS/AvH

gegevens per monster

EEG GOLDEN DEL.

BOOM	BASIN DIAM.	WEIGHT	EQUATOR DIAM.	REFRACT. INDEX %	TITRABLE ACIDITY	GROUND COLOUR	STARCH TEST	PENETRO- METER
Week 1								
1	25.0	116	63	11.1	0.530	3.0	6.0	8.2
1	30.0	153	70	12.3	0.570	4.0	1.5	8.5
2	26.0	149	70	12.9	0.550	4.0	2.0	7.0
2	27.5	148	70	11.7	0.570	4.0	5.0	7.8
3	29.0	152	72	11.5	0.560	3.0	3.5	7.8
3	28.0	126	68	11.2	0.510	3.0	3.5	7.7
4	28.0	143	68	12.2	0.540	3.0	4.0	7.5
4	25.0	126	66	12.4	0.600	3.0	3.0	8.7
5	26.5	126	67	10.9	0.520	3.0	2.5	7.8
5	27.0	140	69	10.8	0.550	3.0	3.0	7.4
6	30.0	156	70	12.3	0.610	4.0	3.0	7.4
6	28.0	136	69	12.9	0.520	4.0	3.5	7.8
7	30.0	181	73	12.9	0.690	4.0	2.0	8.5
7	28.0	150	71	14.1	0.760	4.0	1.0	9.2
8	30.0	205	79	11.3	0.660	3.0	3.0	7.2
8	27.0	144	68	11.8	0.580	3.0	3.0	8.5
9	25.0	128	65	11.7	0.700	3.0	2.0	8.3
9	25.0	124	65	12.1	0.560	4.0	7.0	9.0
10	25.0	151	68	11.3	0.720	3.0	3.0	9.1
10	24.0	153	71	11.4	0.580	3.0	2.5	7.7
Week 2								
1	31.0	186	76	13.3	0.620	4.0	4.0	8.3
1	25.0	151	71	13.1	0.560	4.0	4.0	7.0
2	26.0	148	70	13.8	0.540	4.0	4.0	7.0
2	26.0	150	70	12.3	0.600	4.0	7.0	7.6
3	28.0	161	73	12.8	0.600	3.0	4.0	7.6
3	25.0	159	72	12.7	0.580	4.0	4.0	6.5
4	23.0	123	64	14.2	0.580	4.0	3.0	7.8
4	25.0	146	72	12.6	0.570	3.0	5.0	8.5
5	25.0	121	66	12.9	0.580	3.0	4.0	8.5
5	25.0	149	71	10.5	0.510	2.0	8.0	7.3
6	30.0	144	70	13.0	0.560	3.0	6.0	7.2
6	31.0	204	77	12.5	0.580	3.0	6.0	7.7
7	25.0	150	69	14.4	0.710	4.0	4.0	8.8
7	31.0	176	72	13.1	0.710	4.0	5.0	8.7
8	26.5	126	66	13.6	0.550	4.0	6.0	7.7
8	28.0	136	69	11.8	0.550	4.0	7.0	9.0
9	28.0	177	73	12.2	0.580	4.0	7.0	8.1
9	25.0	117	64	10.3	0.520	3.0	8.0	9.2
10	28.0	137	69	10.4	0.570	3.0	8.0	7.6
10	29.0	160	71	12.3	0.660	3.0	7.0	8.4

gegevens per monster

EEG GOLDEN DEL.

BOOM	BASIN DIAM.	WEIGHT	EQUATOR DIAM.	REFRACT. INDEX %	TITRABLE ACIDITY	GROUND COLOUR	STARCH TEST	PENETRO- METER

Week 3

1	26.5	137	71	12.7	0.585	3.0	4.5	6.7
1	28.5	201	77	13.2	0.535	5.5	4.0	7.3
2	30.0	173	75	13.2	0.570	4.0	5.0	7.7
2	24.5	123	66	11.8	0.540	3.5	6.5	8.5
3	31.0	201	80	11.6	0.445	4.0	6.0	6.5
3	29.0	201	77	12.6	0.545	4.0	6.0	7.0
4	29.0	167	73	11.6	0.495	4.0	5.5	6.6
4	27.0	168	74	13.0	0.645	3.5	4.5	7.4
5	25.5	112	66	10.5	0.445	3.0	8.0	7.5
5	24.0	193	63	11.8	0.465	3.0	7.0	8.0
6	30.0	159	73	12.7	0.560	4.0	6.0	6.9
6	25.0	116	63	13.6	0.590	3.5	7.0	8.3
7	30.0	169	73	14.4	0.665	4.0	5.0	8.0
7	25.0	124	65	13.9	0.560	4.0	7.0	8.5
8	26.0	138	68	13.5	0.560	4.5	7.0	7.6
8	25.0	157	70	11.7	0.530	3.5	8.0	8.0
9	25.0	142	70	10.3	0.505	3.5	8.0	8.2
9	25.0	135	67	12.8	0.550	3.5	7.0	7.8
10	29.0	213	77	13.4	0.640	4.0	4.0	7.4
10	25.0	140	70	10.0	0.550	2.5	8.0	8.0

Week 4

1	25.0	132	68	12.5	0.570	3.5	5.0	7.2
1	37.0	247	82	13.6	0.600	5.5	5.0	8.3
2	28.0	164	73	13.8	0.595	4.0	7.0	7.2
2	23.0	134	65	12.4	0.590	3.5	7.0	7.5
3	24.0	153	70	11.6	0.540	4.0	7.0	6.9
3	25.0	182	75	13.2	0.610	4.0	7.0	6.9
4	29.5	184	76	12.8	0.545	4.0	6.0	6.3
4	26.0	169	75	12.2	0.490	4.0	6.0	7.0
5	27.0	170	75	12.3	0.500	4.0	7.0	6.9
5	25.0	143	73	11.0	0.510	3.5	8.0	7.2
6	30.0	168	70	13.5	0.580	4.0	7.0	7.8
6	29.0	204	77	13.3	0.560	4.5	7.0	7.0
7	27.0	147	70	13.8	0.570	4.0	8.0	8.3
7	25.0	157	71	14.6	0.670	4.5	6.0	8.0
8	29.0	190	73	12.3	0.485	5.0	7.0	7.3
8	24.0	125	66	11.7	0.565	4.0	8.0	7.5
9	28.0	180	74	11.5	0.500	4.0	7.0	7.5
9	24.0	126	69	10.9	0.530	3.5	8.0	8.2
10	34.0	229	80	12.6	0.600	4.0	7.0	6.2
10	28.0	165	75	12.8	0.585	4.0	6.0	6.3

---

gegevens per monster

EEG GOLDEN DEL.

BOOM	BASIN DIAM.	WEIGHT	EQUATOR DIAM.	REFRACT. INDEX %	TITRABLE ACIDITY	GROUND COLOUR	STARCH TEST	PENETRO- METER
Week 5								
1	29.0	185	75	14.0	0.570	5.5	7.0	7.7
1	29.0	173	73	13.7	0.520	6.0	7.0	6.8
2	25.0	129	67	10.6	0.535	3.0	8.0	6.5
2	26.0	136	66	13.7	0.520	4.0	7.0	6.0
3	29.0	194	75	13.0	0.555	4.0	7.0	7.0
3	26.0	147	71	11.6	0.545	3.5	8.0	6.4
4	24.0	151	70	13.0	0.510	4.0	8.0	7.6
4	24.0	139	70	12.5	0.540	3.5	7.0	7.0
5	29.0	162	70	11.6	0.440	4.0	8.0	6.5
5	25.0	136	68	10.4	0.500	3.0	8.0	5.8
6	31.0	206	79	12.7	0.515	4.5	7.0	6.7
6	30.0	175	75	12.6	0.520	4.5	7.0	6.5
7	30.0	189	74	14.4	0.670	5.0	7.0	8.0
7	27.0	177	73	14.1	0.610	5.0	7.0	7.0
8	26.0	140	70	11.8	0.505	4.0	8.0	6.5
8	27.0	151	71	11.7	0.540	3.0	8.0	7.1
9	27.0	151	70	12.8	0.560	4.0	7.0	7.3
9	28.0	169	73	12.5	0.565	4.0	7.0	7.5
10	35.0	234	83	13.4	0.515	7.5	7.0	7.8
10	25.0	135	68	12.6	0.560	4.0	8.0	7.8